Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2026-10-23

Remissyttrande;

Visitas synpunkter på delbetänkandet Tillträdesförbud (SOU 2026:48, ert diarienummer Ju2026/01671)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar över 6 000 medlemsföretag med närmare 9 000 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, kaféer, konditorier, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerad rapport och får härmed inkomma med följande.

- Visita tillstyrker att lagen utvidgas till andra affärslokaler än butiker samt förslagen om en presumtion efter relevant brottslighet, en förändrad riskbedömning och interimistiska tillträdesförbud.
- Det bör klargöras när ett tillträdesförbud kan omfatta tydligt avgränsade verksamhetsytor i omedelbar anslutning till en affärslokal, exempelvis uteserveringar, terrasser och entréytor.
- Lagens geografiska tillämpningsområde bör utvidgas så att även en självständig och tydligt avgränsad öppen verksamhetsyta i en gemensam inomhusmiljö kan omfattas av ett tillträdesförbud.
- Regeringen bör överväga hur skyddsbehovet för campingplatser, nöjesparker och andra områdesbaserade verksamheter kan tillgodoses. Om frågan inte kan hanteras i detta lagstiftningsärende bör den utredas vidare.
- Reformens tillämpning och effekter bör följas upp. Tillämpningen bör så långt möjligt kunna följas efter lokal- eller verksamhetstyp.

Visitas synpunkter

1. Visita välkomnar ett utvidgat tillträdesförbud

Visita tillstyrker förslaget att tillträdesförbud ska kunna meddelas till andra affärslokaler än butiker. Att bland annat restauranger, hotell, kaféer och konditorier kommer att omfattas är en viktig och välmotiverad utvidgning av regleringen.

Brottsutsattheten är hög inom besöksnäringen. Enligt Svenskt Näringslivs *Brottsbarometern 2025* uppger 48 procent av företagen inom besöksnäringen att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna.

Brås undersökning *Brott mot företag* (rapport 2025:16) visar samtidigt att 62 procent av företagen inom hotell- och restaurangverksamhet utsatts för minst ett av de efterfrågade brotten under de senaste tolv månaderna.

För återkommande brott, hot, trakasserier och allvarliga verksamhetsstörningar med anknytning till en viss verksamhetsplats kan tillträdesförbud vara ett av flera brottsförebyggande verktyg.

2. Lagens geografiska tillämpningsområde behöver ta hänsyn till olika typer av verksamhetsytor

Utredningen utgår från att en affärslokal normalt avgränsas av byggnadens väggar, men öppnar för att vissa anslutande ytor kan omfattas. Campingplatser, tivolin, nöjesfält och liknande avgränsade landområden anges falla utanför. Även öppna verksamhetsytor som bedrivs i gemensamma inomhusmiljöer anges falla utanför. För besöksnäringen aktualiserar utredningens förslag därför viktiga gränsdragningsfrågor om den geografiska avgränsningen av ett tillträdesförbud.

2.1 Ytor i anslutning till en affärslokal

För exempelvis restauranger, hotell, kaféer och konditorier uppkommer frågan om när en verksamhetsyta i omedelbar anslutning till en affärslokal kan omfattas av ett tillträdesförbud. Författningskommentaren öppnar för att vissa ytor utanför lokalens väggar kan höra till affärslokalen, exempelvis om de är inhägnade eller om det av sammanhanget framgår att de tillhör lokalen. Visita välkomnar denna utgångspunkt men anser att förutsättningarna behöver tydliggöras.

Författningskommentaren bör klargöra att exempelvis en uteservering, terrass, entréyta eller motsvarande yta kan omfattas tillsammans med den anslutande lokalen när ytan disponeras för verksamheten, utgör en del av denna och har gränser som tydligt kan uppfattas på plats och anges entydigt i beslutet.

För verksamhetsytor på offentlig plats tillkommer särskilda frågor om dispositionsrätt och rörelsefrihet. Regeringen bör därför i den fortsatta beredningen klargöra vilken dispositionsrätt som ska krävas och under vilka övriga förutsättningar en upplåten och tydligt avgränsad verksamhetsyta på offentlig plats kan omfattas. Ett förbud ska inte sträcka sig till angränsande allmänna passager eller andra gemensamma ytor.

2.2 Självständiga öppna verksamhetsytor

En annan fråga gäller restauranger, kaféer och konditorier som helt eller delvis bedrivs på öppna verksamhetsytor i gallerior och andra gemensamma inomhusmiljöer. Utredningen anger att exempelvis ett vägglöst kafé i en galleria faller utanför begreppet affärslokal. Visita anser att denna avgränsning är för snäv, eftersom den innebär att verksamheter med likartade skyddsbehov kan behandlas olika trots att verksamhetsytan kan avgränsas med tillräcklig tydlighet.

Visita anser därför att lagens geografiska tillämpningsområde bör utvidgas så att även en självständig öppen verksamhetsyta kan omfattas av ett tillträdesförbud. En förutsättning bör vara att ytan disponeras för den aktuella verksamheten, har gränser som tydligt kan uppfattas på plats och kan anges entydigt i beslutet. Gemensamma gångstråk, gemensamma sittplatser och andra ytor som inte disponeras för den enskilda verksamheten bör inte omfattas.

De grundläggande förutsättningarna för en sådan utvidgning bör fastställas inom lagstiftningsärendet och inte lämnas enbart till framtida myndighetspraxis. Författningskommentaren bör samtidigt ge konkreta exempel på verksamhetsytor och avgränsningar som kan respektive inte kan omfattas.

2.3 Större områdesbaserade verksamheter

För campingplatser, nöjesparker och andra verksamheter som huvudsakligen bedrivs inom avgränsade utomhusområden uppkommer en mer komplex fråga. Visita har förståelse för utredningens utgångspunkt att ett straffsanktionerat tillträdesförbud måste ha en tydlig och förutsebar geografisk omfattning.

Samtidigt innebär avgränsningen i den föreslagna regleringen att det för campingplatser, nöjesparker och andra områdesbaserade verksamheter kvarstår ett skyddsbehov som inte fullt ut tillgodoses. På en campingplats kan exempelvis receptionsbyggnaden eller restaurangen omfattas medan de områden där gäster och personal huvudsakligen vistas faller utanför. Motsvarande situation kan uppkomma i en nöjespark. Möjligheten att avvisa en person vid en pågående ordningsstörning ersätter inte ett tidsbegränsat förbud som syftar till att förhindra att en identifierad person återkommer.

Visita anser därför att regeringen i den fortsatta beredningen bör överväga hur tydligt avgränsade områdesbaserade verksamheter kan ges motsvarande ändamålsenliga verktyg. En eventuell lösning förutsätter att förbudsområdet är tydligt och förutsebart, att verksamhetsutövaren har rådighet över området, att allmänna gångstråk inte omfattas och att förbudets geografiska omfattning är proportionerlig.

Om frågan inte kan hanteras inom ramen för detta lagstiftningsärende bör den utredas vidare, med särskilt fokus på campingplatser, nöjesparker och andra verksamheter där huvuddelen av den publika verksamheten bedrivs utomhus.

3. Presumtionsregeln och riskbedömningen

Visita tillstyrker såväl presumtionsregeln som den förändrade riskbedömningen. Åklagarmyndigheten bör, i samråd med Polismyndigheten, inför ikraftträdandet ta fram

nationell vägledning för en enhetlig tillämpning av den allmänna riskbedömningen, särskilt rekvisitet att verksamheten annars väsentligen störs. För besöksnäringen kan det, utöver tillgreppsbrott, exempelvis handla om våld eller hot mot personal och gäster, skadegörelse och allvarliga trakasserier.

4. Interimistiska tillträdesförbud

Visita tillstyrker förslaget att en polisman ska kunna meddela ett interimistiskt tillträdesförbud i samband med ett ingripande. Möjligheten till ett beslut i nära anslutning till en händelse är särskilt relevant för besöksnäringens verksamheter, som ofta är öppna under kvällar, nätter och helger. För en enhetlig och rättssäker tillämpning bör Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten inför ikraftträdandet säkerställa tydliga rutiner och vägledning.

5. Uppföljning

Visita anser att reformens tillämpning och effekter bör följas upp. Uppföljningen bör omfatta bland annat ansökningar, bifall och avslag, handläggningstider, interimistiska beslut och deras efterföljande utfall samt överträdelser av meddelade förbud. Så långt som möjligt bör uppföljningen även belysa om återkommande brott, trakasserier och allvarliga verksamhetsstörningar minskar efter ett meddelat förbud. Uppgifterna bör kunna delas upp efter verksamhetstyp så att reformens praktiska betydelse för de olika verksamhetstyper som omfattas kan bedömas.

Avslutande kommentar: Visita välkomnar utredningens förslag. I den fortsatta beredningen bör rättsläget för uteserveringar och andra omedelbart anslutande verksamhetsytor klargöras. Visita anser också att tydligt avgränsade öppna verksamhetsytor bör kunna omfattas även när de inte är väggomgärdade. För campingplatser, nöjesparker och andra områdesbaserade verksamheter bör regeringen överväga hur det kvarstående skyddsbehovet kan tillgodoses och vid behov utreda frågan vidare.

Visita bistår gärna med branschexempel, statistik och sakkunskap i den fortsatta beredningen.

Med vänlig hälsning

Christer Fogelmarck
VD

Mattias Svanold
Näringspolitisk Expert